

Aanpak enkelvoudige fietsongevallen, veel resultaten met weinig inspanning

Hans Godefrooij
(*DTV Consultants*)

Otto van Boggelen
(*Fietsberaad*)

Samenvatting

Om het aantal enkelvoudige fietsongevallen terug te dringen, heeft DTV Consultants, in opdracht van het Fietsberaad twee pilotprojecten begeleid; één gericht op de aanpak van fietspaaltjes en één gericht op verbetering van gladheidsbestrijding. De aanpak bestaat voornamelijk uit een communicatiecampagne, waarin een website een belangrijke rol speelt. In Amersfoort hebben weggebruikers op de website aangegeven welke palen weg moeten, maar ook welke moeten blijven staan. Op basis van de reacties van burgers en de bevindingen van een werkgroep binnen de gemeente, is besloten welke paaltjes moeten worden aangepakt. De gemeente Amersfoort heeft inmiddels 240 paaltjes beoordeeld, waarvan er 90 zijn verwijderd.

Trefwoorden

Enkelvoudige fietsongevallen, fietspaaltjes, gladheidsbestrijding, verkeersveiligheid, communicatiecampagne

1. Inleiding

Meer dan de helft van de ernstig gewonden in het verkeer bestaat uit fietsers. Bij 60% van de ernstig gewonde fietsers is sprake van een enkelvoudig fietsongeval; hierbij is geen andere verkeersdeelnemer betrokken. De fietser valt of botst tegen een object. Het gaat inmiddels om 5.400 ernstig gewonde fietsers per jaar en nog eens 46.000 slachtoffers die bij de spoedeisende hulp terechtkomen. En dit aantal groeit, mede vanwege de vergrijzing. Uit onderzoek blijkt dat circa de helft van de enkelvoudige fietsongevallen mede wordt veroorzaakt door één of meer aan infrastructuur gerelateerde factoren. Het betreft dus ongevallen als gevolg van paaltjes, winterse gladheid, losliggende componenten, gladde materialen, hobbels en kuilen, gevaarlijke bermen, versmallingen en smalle fietsstrookjes of trottoirbanden.

Om het aantal enkelvoudige fietsongevallen terug te dringen, zijn in opdracht van het Fietsberaad en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu vier proefprojecten uitgevoerd. DTV Consultants heeft twee van de vier pilots begeleid; één gericht op het saneren van fietspaaltjes (in de gemeente Amersfoort) en één gericht op de verbetering van gladheidsbestrijding.

2. Sanering fietspaaltjes Amersfoort

Belangrijk onderdeel van het pilotproject dat DTV Consultants in Amersfoort heeft begeleid, is een werksessie met beleidsmakers, ontwerpers, projectvoorbereiders, beheerders en uitvoerders, waarin de problematiek rond enkelvoudige fietsongevallen is besproken en waarin is nagedacht over mogelijke oplossingen. Aan de hand van goede en slechte voorbeelden uit de eigen gemeente, is besproken hoe bepaalde situaties zijn ontstaan. Van de goede voorbeelden is gezamenlijk bekeken wat de succesfactoren zijn geweest in de totstandkoming van de situatie en hoe deze succesfactoren ook in andere situaties zouden kunnen worden ingebracht. Van de slechte voorbeelden zijn de faalfactoren benoemd, en is bekeken wat hieraan in nieuwe situaties kan worden gedaan. Daarnaast is uiteraard bekeken welke mogelijkheden bestaan om de situatie alsnog aan te passen. In de werksessie zijn alle oorzaken van enkelvoudige fietsongevallen aan bod gekomen, namelijk: palen, gladheidsbestrijding, gevaarlijke bermen, smalle fietsstroken, hobbels en kuilen, wegwerkzaamheden, trottoirbanden, et cetera.

Naast de werksessie, waarin met elkaar afspraken worden gemaakt over maatregelen die ervoor moeten zorgen dat bij nieuwe infrastructurele maatregelen de risico's op enkelvoudige fietsongevallen tot het minimum worden beperkt, is een gerichte actie uitgevoerd om onnodige fietspaaltjes te verwijderen, en onveilige fietspaaltjes te verwijderen of, als dat niet kan, veiliger te maken.

Fietspaaltjesamersfoort.nl

Op de website www.fietspaaltjesamersfoort.nl konden inwoners van Amersfoort aangeven welke fietspaaltjes onveilig zijn en welke paaltjes kunnen verdwijnen of blijven. De site is zo opgezet dat wie via zijn mobiele telefoon naar de site gaat, direct de locatie van het dichtstbijzijnde paaltje op het scherm te zien krijgt en direct kan stemmen. Op basis van de reacties van burgers en de bevindingen van een werkgroep binnen de gemeente, is besloten welke paaltjes weg kunnen, welke moeten blijven en waar maatregelen nodig zijn om paaltjes beter te laten opvallen om de kans op ongelukken zo klein mogelijk te maken.

Gezien het aantal stemmen dat is uitgebracht op de website, meer dan 4.200 stemmen door ruim 1.400 unieke bezoekers, mag worden geconcludeerd dat de paaltjes een serieus probleem vormen en dat de gemeente Amersfoort, door het aanpakken van de belangrijkste knelpunten, eenvoudig een groot aantal fietsers op haar wenken bedient.

De gemeente Amersfoort heeft inmiddels 240 paaltjes beoordeeld, waarvan er 90 zijn verwijderd.

De website zoals die is gebruikt in Amersfoort is eigendom van Fietsberaad en is beschikbaar voor andere gemeenten die serieus werk willen maken van het saneren van onnodige en onveilige fietspaaltjes.

3. *Gladdefietsroutes.nl*

Voor het verbeteren van de gladheidsbestrijding op fietsroutes heeft DTV Consultants de website gladdefietsroutes.nl opgericht. Op deze website kunnen fietsers gladde locaties op de kaart aangeven. Bovendien kunnen ze aangeven of ze, als gevolg van winterse gladheid, zijn gevallen. Aan de hand van deze gegevens kan de gemeente snel en adequaat reageren op eventuele knelpunten die fietsers ervaren. Tegelijkertijd geeft de website informatie aan fietsers over de gladheidsbestrijdingsroutes, en kan de gemeente actuele informatie over de gladheidsbestrijding en de aanpak van eventuele knelpunten aan de gebruikers terugkoppelen via Twitter. Een twitterfontain op de site laat de laatste vijf twitterberichten zien. Fietsers weten hierdoor ook beter weten wat ze kunnen verwachten op verschillende fietsroutes en kunnen hun route hierop afstemmen.

In overleg met Fietsberaad wordt de website komende winter voor het eerst in de praktijk getest. Gemeentes die geïnteresseerd zijn om deze website te testen, kunnen zich melden bij Fietsberaad.